

På vandring genom MATTEUS EVANGELIUM

På vandring genom MATTEUS EVANGELIUM

Kapitel 5:1-16, predikan av Micael Nilsson, hållen i Korskyrkan söndagen den 3 mars 2013.

Efter att ha levt med evangelisten Matteus som medvandrare genom veckan satte jag mig ner i torsdags eftermiddag för att lyssna noggrant till dagens predikotext, nämligen Matt 5, när insikten slog mig med full kraft. Nej, detta går inte. Matt kap 5-7 är en mycket speciell bibeltext. När man studerar Matteus evangelium lite mer ingående så kommer man att se att det är uppbyggt omkring fem stora tal av Jesus. Nu har vi kommit fram till det första av dem. Nämligen till ett tal som vi kallar för Jesu "Bergspredikan".

Det finns ett trafikmärke som skulle kunna stå i marginalen i din Bibel då och då, nämligen det här. Det betyder att vägen du kör på snart kommer att smalna av och att du därför måste öka din uppmärksamhet och sänka farten. I torsdags insåg jag att om jag skulle försöka predika genom hela Matt 5 vid ett tillfälle så skulle jag behöva köra i 110 km på en smal och slingrig grusväg. Alltså läser vi vers 1-16 idag, och lyssnar till vad Jesus har att säga om verklig lycka, för att ta oss an resten av kapitlet senare.

Matt 5:1-2: "När han såg folkskarorna, gick han upp på berget. Han satte sig ner, och hans lärjungar kom fram till honom. Han började undervisa dem och sade..." Och där, alldeles innan Jesus tar till orda så fryser vi bilden. Låt oss först försöka förstå sammanhanget. Bergspredikan är den mest kända av alla Jesu predikningar. Åtminstone så kan vi många lösryckta citat ur den, som saligprisningarna, orden om att vi är jordens salt och världens ljus. Här finns bönen Fader vår och uppmaningarna om att vi ska söka Guds rike först av allt, liksom den "Gyllene regeln" o.s.v. Men handen på hjärtat: Vad handlar den om? Vad är det Jesus vill säga? Och hur ska vi hitta in allt detta?

Jag läste ett litet citat av prästen och gudsmannen Bengt Pleijel. Det hjälpte mig en bit på väg. Det är i själva verket ett lysande citat: "En del andra tycker att Jesu Bergspredikan är svår att ta emot. Den är omodern och går inte att leva efter. Den har helt andra värderingar än vad vi hör i dagens samhälle och som förkunnas i TV och tidningar. Den har svårt att landa också i våra kristliga församlingar. Den utmanar vårt ytliga sätt att leva. Jesu ord smäller av som en sprängladdning i kyrkor och katedraler. Jesus var så annorlunda och han kallar oss i denna predikan att vara annorlunda. Jesu Bergspredikan är svår och omodern och omöjlig. Om detta är din uppfattning, vill jag säga dig att jag håller med dig. Den är fullständigt omöjlig. Om man inte hittar nyckeln!"

Bengt Pleijel säger att man måste ha en nyckel för att ta sig in i denna skatkammare, "Bergspredikan". Vilket får mig att minnas, att jag i veckan lekt en lek, tillsammans med min fru. Den tråkiga leken "hitta nyckeln". Jag har en nämligen liten defekt. Jag tappar bort nycklar. Jag har letat igenom alla våra hus och alla kyrkor jag någonsin arbetat i efter mina borttappade nycklar. Alltid grubblande på något och i egna tankar lägger jag mina nycklar på de mest otroliga ställen. En gång letade jag igenom hela ICA Brämhult efter mina bortlagda bilnycklar, innan jag hittade dem djupfrysta bredvid glasspaketen i frysdisk. Den här veckan hittade jag mina borttappade nycklar i Pingstkyrkan där de legat sedan bönemötet i söndags.

Men kanske är jag inte ensam om att ha stått där inför en låst dörr utan att komma in, utan nycklar. Vad är då nyckeln för att kunna öppna upp bergspredikan? Det kan förstas uttryckas på många olika sätt. Så här skriver Paulus i 2 Kor 5:17: "Den som är i Kristus är alltså en ny skapelse, det gamla är förbi, något nytt har kommit."

På vandring genom MATTEUS EVANGELIUM

Det här är nyckeln, om det än verkar väl trivialt och självklart för dig: Jesus är nyckeln in i Bergspredikan. D.v.s. denna predikan handlar inte om hur du ska bli frälst. Bara tanken på att vi ska kunna rädda oss själva är löjeväckande. Vi har lämnat Gud, och vet inte hur man finner tillbaka till Gud eller ens vem Gud är. Vi är förlorade. Bara Gud kan rädda oss. Och det gör han enligt Bibeln genom Jesus Kristus. Så Jesu predikan handlar inte om hur du ska leva för att kunna rädda dig själv.

Vad handlar den om då? Jo, den handlar om att när du blir en kristen gör Gud under i ditt liv. Du blir något annat med Jesus än vad du var utan Jesus. Paulus skriver att "något nytt har kommit". Och bergspredikan handlar om detta nya och annorlunda. Den handlar om vad Gud börjar göra i ditt liv från den stund du blir kristen.

Den är en slags beskrivning av sådant som Gud gör i en människas liv, av de attityder Gud skapar och den vilja Gud ger dig, när Jesus blir din Herre och Frälsare.

Matt 5:3-12: "Saliga de som är fattiga i anden, dem tillhör himmelriket. Saliga de som sörjer, de skall bli tröstade. Saliga de ödmjuka, de skall ärva landet. Saliga de som hungrar och törstar efter rättfärdigheten, de skall bli mättade. Saliga de barmhärtiga, de skall möta barmhärtighet. Saliga de renhjärtade, de skall se Gud. Saliga de som håller fred, de skall kallas Guds söner. Saliga de som förföljs för rättfärdighetens skull, dem tillhör himmelriket. Saliga är ni när man skymfar och förföljer er och på allt sätt förtalar er för min skull. Gläd er och jubla, er lön blir stor i himlen. På samma sätt förföljdes ju profeterna före er tid.

Först: Vad betyder ordet salig? Det betyder lycklig. Fast det handlar inte om den korsvariga lycka du känner när du vunnit på lotteri. Salig är den lycka du känner inför Gud. Salig är ett ord med sina rötter i himmelrikets mylla. Den dag du, utan synd eller bekymmer, träder in i Guds rike, för att möta alla dem du älskar och Jesus själv, kommer du förstå vad ordet salig betyder.

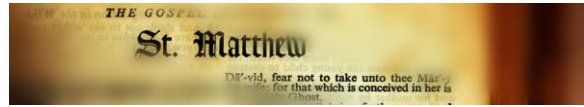
Om du vill veta hur ondskan ser på saken kan du läsa "farlig". - *Farliga är de ödmjuka, de som hungrar och törstar efter rättfärdighet, de renhjärtade...*

Varje kultur har sådant man ser som eftersträvansvärt. Vad ropas det från berg och löpsedlar i vårt land? - *Lyckliga de lyckade! Lyckliga de penningstinna. Lyckliga framgångsrika. Lyckliga de vackra och de starka.* Men Jesus står där på berget och ropar ut saker som: - *Lycklig den som sörjer. Lyckliga den som vet sitt behov av Gud. L*

"Saliga de som är fattiga i anden, dem tillhör himmelriket." Det är ett starkt ord för fattigdom Jesus använder. Han refererar till dem som inget har. Men han syftar inte på fattigdom i allmänhet. Här talar Jesus om dem som är fattiga i anden. Hur ska vi förstå detta? Jesus förklarar det för oss i en av sina liknelser. Lyssna, Luk 18:10-14: "Två män gick upp till templet för att be, den ene var farisé, den andre tullindrivare. Fariséen ställde sig och bad för sig själv: 'Jag tackar dig, Gud, för att jag inte är som andra människor, tjuvar och bedragare och horkarlar, eller som tullindrivaren där. Jag fastar två gånger i veckan, jag lämnar tionde av allt jag köper.' Men tullindrivaren stod avsidet och vågade inte ens lyfta blicken mot himlen utan slog med händerna mot bröstet och sade: 'Gud, var nådig mot mig syndare.' Jag säger er: det var han som gick hem rättfärdig, snarare än den andre."

Att vara fattig i anden är att våga se sanningen om sin andliga status. Det är att säga till Gud: - Gud, jag har ingenting som håller inför dig. Gud var nådig emot mig.

Detta är Jesu första salighetsprisning. Här börjar han. Han sänker inte bara trösklarna. Han tar bort dem. Han bjuder in dig som inget har, annat än en bön om nåd.

På vandring genom MATTEUS EVANGELIUM

Därefter säger han detta: **Saliga de som sörjer, de skall bli tröstade.** Vilka konstiga ord! Lyckliga de som sörjer. Hur kan Jesus säga så? Jo, så kan Jesus säga för att han sett så många som förlorat förmågan att sörja. Och han menar det verkligen: - Lycklig den som verkligen kan pröva sitt eget hjärtan och sörja över sin egen hårdhet. Men stackars den som inte längre kan som istället bara nöjer sig med att försvara sig.

- Lycklig den som inte är förhårdad. Lycklig den som gråter ibland. Lycklig den som inte sitter där som en sten när världens alla katastrofer passerar i TV rutan. Lycklig den som fortfarande lever, och som fortfarande kan beröras av nöden i världen.

Framförallt tror jag att Jesus just här talar om sorgen över synden. Synden i världen och synden i våra egna liv. Han talar inte om att vara en dysterkvist med mörk livssyn. Det tror jag inte alls. Men jag minns hur Jesus en gång satte sig utanför Jerusalem och grät över den staden och över människors hårda hjärtan.

Saliga de ödmjuka, de skall ärva landet. Ska du klättra uppåt i den här världen behöver du vissa egenskaper: Vassa armbågar, styrka och pengar, kanske skönhet, målmedvetenhet, ett skarpt intellekt. Och det är klart att det hjälper om du är född i rätt familj...

Men Jesus talar om något helt annat. De som ärver Guds rike är de med ödmjuka hjärtan.

Det grekiska ordet för ödmjukhet i grunden av vår bibelöversättning betyder ungefär "styrka under kontroll". Som när en stark arbetshäst spänns framför plogen.

Ödmjukhet är inte att vara svag eller obeslutsam. Ödmjukhet är lydnad. Gud ger landet åt dem som lyder. Nej, det är inte vår stora erfarenhet av världshistorien att ödmjuka människor ärver länder. Men det är förutsättningarna i Guds rike.

Saliga de som hungrar och törstar efter rättfärdigheten, de skall bli mättade. Att hungra efter rättfärdigheten det är att hungra efter Gud. Att törsta efter rättfärdigheten är att längta efter att Guds vilja ska ske. - Saliga de som hungrar. Saliga de som törstar. De ska bli mättade.

Vet du vad jag upptäckt. Den likgiltige, den som aldrig hungrar eller törstar är heller aldrig mätt. Jag har faktiskt ännu aldrig mött en ljum kristen som är glad och tillfreds över sin tro. Det tycks som om liknöjdhet och klagan, som om ljumhet och otillfredsställelse alltid går hand i hand. De lyckligaste kristna jag mött är de som längtat mest efter Gud.

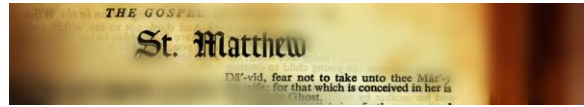
Saliga de barmhärtiga, de skall möta barmhärtighet. När vi söker en ledare i kyrkan, eller kanske en ny arbetare på arbetsplatsen har vi en lista på kunskaper och egenskaper vi efterfrågar. När skrev någon senast ner ordet "barmhärtighet" på ett sådan lista? Och ändå vet vi ju hur sant det är. Barmhärtiga människor hjälper andra att leva. Barmhärtiga människor bygger församlingar. Barmhärtiga människor vittnar om en nådefull Gud.

Saliga de renhjärtade, de skall se Gud. Det grekiska ordet för att vara renhjärtad handlar om rakhet, ärlighet och klarhet. Att vara ren betyder här, liksom i vårt eget språk, att man är oförfalskad, d.v.s. äkta. Du blir aldrig färdig. Du kommer att smutsa ner ditt hjärta gång efter annan. Men din uppriktighet kommer att ta dig tillbaka till Gud, varje gång.

Om sådana människor säger Jesus, och vilket löfte kan någonsin vara större än det, att de ska se Gud.

Jag läste en liten historia. En pojke frågade sin morfar: - Morfar, har du sett Gud. Och morfar svarar: - När jag var ung, tyckte jag att det var svårt att se Gud. Men vet du, nu när jag har blivit äldre så tycker jag att jag inte ser något annat.

Jag har mött sådana människor. De ser Gud överallt och hela tiden. De ser Gud i barnens ögon. De ser Gud i en soluppgång. Min fru påstår att hon sett Gud ibland tistlar och maskrosor i vårt

På vandring genom MATTEUS EVANGELIUM

trädgårdsland. Någon ser Gud i ett bönesvar. Någon ser Gud i en händelse. Och vet du? En sådan människa vill jag också bli.

Saliga de som håller fred, de skall kallas Guds söner. Ja, inte bara håller fred. Ordet ska nog översättas mer aktivt än så. Saliga de som *stiftar* frid, de som *skapar* fred. Jag tror att det handlar om dem som hjälper människor att försonas. Jag tror också att det handlar om dem som hjälper människor att försonas med Gud. Och jag tror att Jesus utmanar oss att själva vara sådana som kan be om förlåtelse och som gör vad vi kan för att leva i fred med människor och ha frid med Gud.

Saliga de som förföljs för rättfärdighetens skull, dem tillhör himmelriket. Saliga är ni när man skymfar och förföljer er och på allt sätt förtalar er för min skull. Gläd er och jubla, er lön blir stor i himlen. På samma sätt förföljdes ju profeterna före er tid. Det finns ett berg i norra Israel. Det ligger vid Galileiska sjöns strand. Jag har stått där. Därifrån ser man långt. En gång stod Guds son på det berget. Han såg längre än vad någon av oss någonsin sett. Han såg bortom tid och rum. Han såg Guds rike. Ja han såg så långt att han kunde säga till dem som förföljs att detta bara ska vara en kort tid, och att det rike som kommer är värt att lida för.

Har vi aldrig sett vad han såg, eller ens anat det, så söker vi förmodligen snart hellre popularitet än rättfärdighet, blir strån som kröks för vinden, den lättare vägens människor. Men människor som sett vad Jesus såg vågar gå mot strömmen. När det krävs. För rättfärdighetens skull. Så Jesus säger: - Håll ut. Vi är på väg mot någonting alldeles fantastiskt. Och snart är vi framme.

Nu läser vi avslutningsorden, **Matt 5:13-16: "Ni är jordens salt. Men om saltet mister sin kraft, hur skall man få det salt igen? Det duger inte till annat än att kastas bort och trampas av människorna. Ni är världens ljus. En stad uppe på ett berg kan inte döljas, och när man tänder en lampa sätter man den inte under sädesmåttet utan på hållaren, så att den lyser för alla i huset. På samma sätt skall ert ljus lysa för människorna, så att de ser era goda gärningar och prisar er fader i himlen.**

Vi tar det helt kort. Jesus talar inte, lägg märke till det, om vad vi ska bli. Han talar om för oss vad vi redan blivit. Ni är salt. Ni är ljus. Ni är staden på berget.

D.v.s. de människor som ber om och strävar efter detta, d.v.s. som vet sitt behov av Gud, som sörjt över sig själva och glatts över Guds nåd, och som ödmjukat sig; de människor som inte är färdiga än utan fortfarande törstar efter Gud, som visar andra barmhärtighet, som är renhjärtade och p.g.a. allt detta också skapar fred och visar fram till frid med Gud, och som inte ens räds förföljelsen för att de anat något mer, de behöver inte bli något mer. De är redan salt i förruttnelsen, ljus i mörkret och en stad på ett berg som vittnar om en stad bortom bergen. De är redan allt detta.